

Justitiedepartementet
103 33 STOCKHOLM

Remissyttrande
2014-10-07
Dnr ORU 1.6-2496/2014

Remiss: Synnerligen grova narkotikabrott SOU 2014:43

Örebro universitet, som anmodats att yttra sig över rubricerade utredning, får anföra följande.

Förslaget att straffskalan för grova narkotikabrott delas upp och en ny brottsrubricering *synnerligen grovt narkotikabrott* införs *avstyrks* i nuvarande utformning.

Skälen:

1) Den påföljdspraxis som under senare år utvecklats på narkotikabrottsområdet, särskilt efter den i utredningen diskuterade HD domen från 2011 (NJA 2011 s. 357), har lett till att påföljdsbestämningen numera baseras på en djupare analys och sammanvävning av olika straffvärdefaktorer i enskilda fall än i tidigare påföljdspraxis. Detta i sin tur har i vissa fall medfört att domstolarna dömt till lindrigare påföljder än om påföljdsbestämningen enbart eller i huvudsak hade grundats på mängden och arten narkotika i ett enskilt fall, som praxis varit före 2011.

Som utredningen konstaterar i sina slutsatser av analysen (s. 101-102 utredningen) innebär den nya praxisen att mängden och arten av narkotika i ett enskilt fall fortfarande kan ensam vara en mycket betydelsefull faktor vid straffvärdebedömningen, men betydelsen av denna faktor avtar i allmänhet när straffvärde motsvarar ett fängelsestraff som sträcker sig mer än några år över minimistraffet för grovt brott.

Frågar man efter syftet med uppdelningen av straffskalan för grovt narkotikabrott och, i och med detta, införandet av brottstypen *synnerligen grovt narkotikabrott*, är det i ljuset av påföljdspraxisens utveckling efter 2011 som man kan förstå den föreslagna lagändringen.

Rektor

Postadress: 701 82 Örebro Besöksadress: Fakultetsgatan 1

Telefon växel: 019-30 30 00 Telefax: 019-30 34 65 Postgiro: 78 81 18-8 E-post: fornamn.efternamn@oru.se www.oru.se

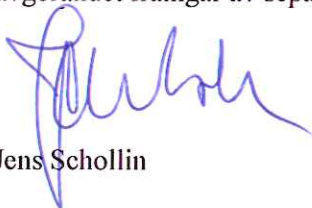
Regeringen är inte tillfreds med utvecklingen. Genom uppdelningen av den nuvarande straffskalan för grovt narkotikabrott (2 – 10 år fängelse) vill man uppnå att mängden och arten narkotika i ett enskilt fall ensam skall kunna motivera fastställande av straffvärdet i interval 6 – 10 års fängelse, dvs. inom ramen för den interval som numera motsvarar den övre delen av straffskalan för grovt narkotikabrott. I alla fall vill man skapa förutsättningar för att mängden och arten narkotika ensam i en större utsträckning än enligt praxis efter 2011 får denna betydelse. Detta framgår av motiveringen av den föreslagna lagändringen på s. 250. Det nämnda syftet med lagändringen framgår dock inte på något sätt av lagtexten. I förslaget nämns inte några omständigheter som skulle särskilja *synnerligen grovt narkotika* brott från *grovt narkotikabrott*, till skillnad från gradindelningen *narkotikabrott* och *grovt narkotikabrott*. Enligt utredningen skall de omständigheter som skiljer *grovt narkotikabrott* från *narkotikabrott* tillämpas även vid grandindelningen mellan *synnerligen grovt narkotikabrott* och *grovt narkotikabrott*.

Som den föreslagna lagtexten är formulerad måste alltså rättstillämpningen, för att den skulle kunna motsvara regeringens intentioner, grunda sig på uttalanden i förarbetena. Uttalanden i förarbeten är dock inte bindande. Det beror bland annat på att Riksdagen, som är den enda statsorgan som på det straffrättsliga området får styra domstolarnas dömande, vid antagningen av nya lagar röstar om lagtexten, inte om motiv till lagtexten. Av dessa skäl måste det anses mindre lämpligt att – som det föreliggande förslaget gör – försöka åstadkomma ändringar i domstolarnas påföljdspraxis genom regeringens motivering av en föreslagen lagändring, när det avsedda resultatet inte framgår av den lagtext som Riksdagen ska anta. Regeringen ämnar alltså utnyttja rättstillämpningens starka bundenhet av förarbetena som har en stark tradition i Sverige. Särskilt på det straffrättsliga området måste dock legalitetsprincipen prioriteras.

Det vore alltså önskvärt att i lagtexten fastställa de omständigheter som kan motivera placeringen av ett brott i straffskala för synnerligen grovt narkotikabrott. 2) Den föreslagna straffskalan för synnerligen grovt narkotikabrott är 6 – 10 års fängelse. Det ska jämföras med straffskalan för synnerligen grov misshandel som är 4 – 10 års fängelse. Som nämns i utredningen har det i en annan utredning (SOU 2014:18, *Straffskalorna för allvarliga våldsbrott*) föreslagits att minimistraffet för *synnerligen grov misshandel* ska höjas från fyra år till fem år. Faktum återstår dock att regeringen betraktar *synnerligen grovt narkotikabrott* som typiskt sett allvarligare än brottet *synnerligen grov misshandel*.

Örebro universitet är inte övertygat om att regeringens syn motsvarar allmänhetens uppfattning om vilka brott som är mest klandervärda. Våldsbrott, särskilt grova våldsbrott, har en särställning när det gäller allmänhetens avståndstagande.

Beslut i ärendet har fattats av rektor efter föredragning av professor Josef Zila.
Övriga som har varit med om den slutliga handläggningen utan att delta i
avgörandet framgår av separat förteckning.

Jens Schollin

Josef Zila